

Sygn. akt I ACa 366/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lipca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący Sędzia	SA Mariusz Tchórzewski (spr.)
Sędzia	SA Agnieszka Jurkowska-Chocyk
Sędzia	SA Ewa Bazelan

po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 2020 r. w Lublinie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. W. (1)

przeciwko (...) w W.

o wydanie dokumentu

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 13 marca 2019 r. sygn. akt (...)

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego(...) w W. na rzecz powoda A. W. (1) kwotę 240,- (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu apelacyjnym.

I ACa 366/19 UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13.03.2019 r. w sprawie (...) Sąd Okręgowy w Lublinie: w punkcie I nakazał (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. wydanie A. W. (1) dokumentu w postaci zaświadczenia - wydruku o obrotach i wpływach na rachunku bankowym o numerze (...) za okres od dnia 1.10.2017 r. do dnia 6.09.2018 r., w punkcie II orzekł o kosztach procesu.

Za podstawę rozstrzygnięcia przyjął następujące, zasadnicze ustalenia i wnioski.

W dniu 18.09.2018 r. powódka A. W. (1) nabyła w całości z mocy ustawy, z dobrodziejstwem inwentarza spadek po A. W. (2), zmarłym 6.09.2018 r. (akt poświadczenia dziedziczenia k. 8-9). Spadkodawca posiadał w (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. rachunek osobisty - (...) i dwa rachunki oszczędnościowe (zaświadczenie k. 10). Wnioskiem z dnia 2.10.2018 r. złożonym do (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. powódka wystąpiła o wydanie historii rachunku zmarłego A. W. (2) za okres od dnia 1.10.2017 r. do dnia 6.09.2018 r. Uściła stosowną opłatę w wysokości 25 zł (wniosek k. 11 i 57-58). Pismem z dnia 11.10.2018 r. pozwany bank poinformował powódkę, że nie może przekazać historii rachunku sprzed dnia otwarcia spadku, gdyż jest związany tajemnicą bankową (pismo k. 12 i 59). Po otrzymaniu w w/ w odpowiedzi powódka w dniu 12.10.2018 r. wezwała pozwanego bank do wydania zaświadczenia - wydruku o obrotach

i wpływach na rachunku o numerze (...) za ten sam okres (wezwanie przedsądowe k. 13). Pismem z dnia 19.10.2018 r. pozwany poinformował powódkę, że podtrzymuje swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie (pismo k. 31 i 60).

W ustalonym w sprawie stanie faktycznym, który nie był kwestionowany przez żadną ze stron procesu, Sąd Okręgowy zważył, że powództwo zasługuje na uwzględnienie. Sąd meriti podniósł, że stosownie do treści art. 725 k.c. przez umowę rachunku bankowego bank zobowiązuje się względem posiadacza rachunku, na czas oznaczony lub nieoznaczony, do przechowywania jego środków pieniężnych oraz, jeżeli umowa tak stanowi, do przeprowadzania na jego zlecenie rozliczeń pieniężnych. Stronami umowy rachunku bankowego są bank oraz posiadacz rachunku. Umowa rachunku bankowego jest umową konsensualną, dwustronnie zobowiązującą, ale nie wzajemną (zob. K. Osajda, Kodeks Cywilny. Komentarz. Tom III Zobowiązania, wyd. 21 A. Nowacki- Warszawa 2019, str. 708-712). Zgodnie z art. 59a ust. 1 Prawo Bankowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2187) umowa rachunku bankowego, którego posiadaczem jest osoba fizyczna, niezawarta w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej ulega rozwiązaniu z dniem śmierci posiada rachunku albo z upływem 10 lat od dnia wydania przez posiadacza rachunku ostatniej dyspozycji dotyczącej tego rachunku, a w przypadku gdy umowa przewiduje prowadzenie więcej niż jednego rachunku - tych rachunków, chyba że umowa rachunku oszczędnościowego lub rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej była zawarta na czas oznaczony dłuższy niż 10 lat. Sąd Okręgowy zważył, że nie należą do spadku prawa i obowiązki zmarłego ściśle związane z jego osobą, jak również prawa, które z chwilą jego śmierci przechodzą na oznaczone osoby niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami (art. 922 § 2). Z treści powyższego przepisu wynika, iż sfera praw i obowiązków przynależnych poprzednio do osoby fizycznej po jej śmierci zostaje z jednej strony okrojona o niektóre prawa i obowiązki, z drugiej zaś strony powiększona o prawa i obowiązki uprzednio nieistniejące. Z ogółu praw i obowiązków zmarłego ustawodawca wyłącza prawa i obowiązki niemajątkowe, prawa i obowiązki ściśle związane z osobą zmarłego oraz prawa i obowiązki przechodzące na oznaczone osoby niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami. Nie wchodzi one więc w skład spadku. Sąd pierwszej instancji podkreślił, iż dziedziczeniu podlegają jedynie prawa i obowiązki majątkowe mające charakter cywilnoprawny, a więc takie, których podstawą jest stosunek cywilnoprawny (zob. K. Osajda. Kodeks Cywilny. Komentarz. Tom IV Spadki, wyd. 21 W. Borysiak- Warszawa 2019, str. 5 i nast.). Biorąc po uwagę treść powyższych przepisów w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy wskazał, że A. W. (1) jest jedyną spadkobierczynią A. W. (2). Zatem nabyła wszystkie prawa i obowiązki majątkowe mające charakter cywilnoprawny, a więc takie, których podstawą jest stosunek cywilnoprawny. Umowa rachunku bankowego jest typową umową o charakterze cywilnoprawnym, zawieraną przez banki w związku z wykonywaniem przez nie czynności bankowych. Powódka po przedstawieniu pozwanemu dokumentu stwierdzającego nabycie spadku po ojcu A. W. (2) winna uzyskać wszelkie informacje o prowadzonym rachunku bankowym ojca i dokonywanych dyspozycjach. W tym zakresie banku nie obowiązuje tajemnica bankowa o której mowa w art. 104 Prawa Bankowego.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd Okręgowy oparł na zasadzie z art. 98 § 1 k.p.c.

Wyrok zaskarżył pozwany w całości apelacją z dnia 24.04.2019 r., wnosząc o jego zmianę przez oddalenie w całości powództwa i zasądzenie kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Wyrokowi zarzucił:

1. nierozpoznanie istoty sprawy przez niewyjaśnienie treści żądania powódki w zakresie treści żądanego zaświadczenia oraz nieustalenie, jakie informacje ma zawierać nakazane zaświadczenie, które wydać ma pozwany;
2. naruszenie norm prawa materialnego:
 - a. art. 922 § 1 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie i art. 922 § 2 k.c. przez błędną wykładnię i uznanie, że uprawnienie do uzyskania informacji o przebiegu umowy łączącej spadkodawcę z osobą trzecią jest prawem majątkowym i wchodzi w skład spadku;

b. art. 59a ust. 1 pkt 1 pr.bank. oraz art. 353 § 1 k.c., 725 k.c., 726 k.c. przez niewłaściwą wykładnię związaną z przyjęciem, że spadkobierca zmarłego posiadacza nabył prawa i obowiązki posiadacza z umowy rachunku bankowego, w tym prawo do żądania udzielenia nieograniczonych informacji o przebiegu umowy;

c. art. 104 ust. 1 i 3 pr.bank. przez niewłaściwą wykładnię i uznanie, że banku nie obowiązuje tajemnica bankowa wobec spadkobierców zmarłego posiadacza rachunku oraz że przesłanką ustawowego zwolnienia banku z zachowania informacji objętych tajemnicą bankową jest ustalenie interesu prawnego osób, którym informacja ma być udzielona, a w konsekwencji uznanie, że każdy spadkobierca posiadacza rachunku ma interes prawny w uzyskaniu wszystkich danych dotyczących operacji i dyspozycji na rachunku, za cały okres obowiązywania umowy rachunku.

W uzupełnieniu zarzutów, w treści apelacji pozwany podniósł, że powódka wystąpiła w niniejszej sprawie z roszczeniem niemajątkowym, gdyż prawo do informacji nie jest prawem majątkowym, a prawa niemajątkowe nie wchodzą do spadku i powódka nie jest sukcesorem zmarłego ojca w tym zakresie jego uprawnień związanych z posiadaniem rachunku bankowego. W kontekście zarzutu nierozpoznania istoty sprawy przez Sąd Okręgowy apelujący podniósł, że żądanie powódki było nieprecyzyjne i pozwany nie wie, czy w nakazanym zaświadczeniu miałby podać wyłącznie obroty i wpływy na rachunku (kwota i data operacji-rozliczenia), czy też np. dodatkowo dane osób – odbiorców przelewów i zleceniodawców wpłat.

W emocjonalnej odpowiedzi na apelację z dnia 20.05.2019 r. powódka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego. Odnosząc się merytorycznie do zarzutu nierozpoznania sprawy wskazała, że treść żądanego dokumentu wynika wprost z formularza „wniosku o sporządzenie i wydanie zaświadczenia”, który był przygotowany i wypełniony przez pracownika pozwanego banku w oparciu o szablon funkcjonujący w przedsiębiorstwie pozwanego, pracownicy pozwanego banku wygenerowali z systemu informatycznego formularz „potwierdzenia rejestracji wniosku” i pobrali od powódki stosowną opłatę.

Sprawa została rozpoznana na posiedzeniu niejawnym zgodnie z art. 15 zzs⁽³⁾ ustawy z dnia 2.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374 ze zm.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 14.05.2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. poz. 875).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, a wszystkie zgłoszone zarzuty są chybione.

Apelujący nie kwestionuje ustaleń faktycznych, ani wiarygodności dowodów służących do jego rekonstrukcji i na podstawie art. 387 § 2¹ k.p.c. Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne ustalenia Sądu Okręgowego z poniższym zastrzeżeniem. Za oczywistą omyłkę należy uznać ustalenie Sądu a quo, że spadek po zmarłym w dniu 6.09.2018 r. A. W. (2) powódka nabyła w dniu 18.09.2018 r. Powódka nabyła spadek z chwilą jego otwarcia, czyli z chwilą śmierci spadkodawcy (art. 922 § 1 k.c.), natomiast w dniu 18.09.2018 r. uzyskała jedynie dokument urzędowy potwierdzający ten fakt.

W oparciu o postępowanie dowodowe przeprowadzone przed Sądem Okręgowym, ustalony przez ten sąd stan faktyczny Sąd Apelacyjny uzupełnia również o jeden, istotny element, który nie znalazł wyrazu w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji: w chwili otwarcia spadku na rachunku bankowym (...) A. W. (2) znajdowały się środki w kwocie 2388,03 zł (zaświadczenie banku k. 10). Wiarygodność dokumentu prywatnego pochodzącego od pozwanego nie była kwestionowana przez powódkę (oświadczenie na rozprawie w dniu 27.02.2019 r., k. 79) i nie budzi również wątpliwości Sądu Apelacyjnego zwłaszcza, że fakt wynikający z dokumentu, eksponowany przez stronę powodową, został przez stronę pozwaną wprost przyznany (oświadczenie na rozprawie w dniu 27.02.2019 r., k. 79v).

Jako główny wniosek środka odwoławczego sformułowano żądanie zmiany w całości zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa, w charakterze żądania ewentualnego wniesiono zaś o uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania, z uwagi na nierozpoznanie przez Sąd Okręgowy istoty sprawy. Wniosek ewentualny, jako dalej idący wymagał pierwszoplanowego rozważenia.

W myśl art. 386 § 2-4 k.p.c., poza wypadkami stwierdzenia nieważności postępowania, przyczyn odrzucenia pozwu lub podstaw do umorzenia postępowania, Sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznanie przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W ocenie Sądu Apelacyjnego na gruncie niniejszej sprawy nie zachodzi żadna z obligatoryjnych podstaw do uchylenia zaskarżonego wyroku, natomiast rozważenia wymagał in casu zarzut pozwanego nierozpoznanie przez Sąd meriti istoty sprawy.

O nierozpoznanie istoty sprawy można mówić, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy powództwa albo merytorycznych zarzutów pozwanego, ewentualnie gdy uzasadnienie Sądu ma tego rodzaju braki, że nie zawiera elementów pozwalających na weryfikację stanowiska sądu - gdy braki uzasadnienia w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych, oceny dowodów i oceny prawnej są tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona (por. na tym tle m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 9.11.2012r., IV CZ 156/12, z 27.06.2014r., V CZ 41/14 i z 3.06.2015 r., V CZ 115/14). Sąd Okręgowy odniósł się do przedmiotu sprawy, a z uzasadnienia wynika tok rozumowania, który doprowadził Sąd pierwszej instancji do wydania zaskarżonego orzeczenia. Treść zarzutu apelacji zdaje się zmierzać do tezy, że nieznanym był przedmiot procesu. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko powódki z odpowiedzi na apelację, że takie wypowiedzi są nie do końca zrozumiałe w świetle działań pracowników pozwanego na etapie przedsądowym. W dniu 2.10.2018 r. powódka zgłosiła się do Oddziału 1 pozwanego banku w B., z odrębnym wnioskiem (k. 57) o wydanie „historii rachunku bankowego (...)” i pracownik pozwanego wykorzystując szablon z systemu informatycznego banku wygenerował i wypełnił formularz „Potwierdzenia rejestracji wniosku o sporządzenie i wydanie zaświadczenia” (k. 11 i 58), przy czym wzorec dokumentu wprost wskazywał, jakie informacje mają znaleźć się w treści wnioskowanego zaświadczenia, a dodatkowo pracownik pozwanego zawarł komentarz, że „Klientka potrzebuje historii rachunku”. Z treści dokumentu zawartego na k. 11 wynika wprost, że wniosek zarejestrowano, jako dotyczący „Zaświadczenia o rachunkach depozytowych ze wskazaniem sald, obrotów wpływów”, pobierając od powódki opłatę przewidzianą we własnej tabeli opłat banku. W toku dalszej, dwukrotnej wymiany korespondencji z powódką pracownicy pozwanego nigdy nie powoływali się na fakt niemożności zrozumienia jej intencji, co do treści żądanego dokumentu, ale każdorazowo odmawiali jego wydania powołując się wyłącznie na mającą ich obowiązywać tajemnicę bankową. Słusznie powódka zarzuca pozwanemu, że dopiero na etapie postępowania sądowego zaczęła zasłaniać się on ignorancją, co do treści zaświadczeń wydawanych swoim klientom. Powódka formułując pozew wprost odwołała się do nazwy zaświadczenia, jakie objęto jej wnioskiem, powtarzając sformułowania („obroty i wpływy”), jak w nazwie szablonu dokumentu opracowanego przez pozwanego. W takiej sytuacji nie budzi wątpliwości (jak nie budziło w ogóle wątpliwości u pracowników pozwanego w 2018 r.), że pozwany jest zobowiązany do wydania powódce takiego zaświadczenia, jakie wydaje wszystkim klientom składającym wniosek o wydanie „Zaświadczenia o rachunkach depozytowych ze wskazaniem sald, obrotów wpływów”.

Przypomnieć tutaj należy stanowisko wyrażane w judykaturze, że dla interpretacji właściwej woli procesowej podmiotu inicjującego postępowanie należy brać pod uwagę całość treści dokumentu oraz jego wszystkich załączników wraz z okolicznościami faktycznie wiadomymi powszechnie lub znanymi nadawcy pisma i adresatowi (por. post. SN z 13.01.1964 r. II CR 194/63 OSNCP 1965/2/27; post. SN z 29.10.1982 r. II CZ 122/82; uchw. SN z 9.05.1995 r. III CZP 55/95 OSNC 1995/9/126). Jeżeli nawet strona sformułowała swoje żądania niepoprawnie, albo w świetle całości dokumentów przedłożonych w sprawie jest widoczne, czego strona żąda, chociażby literalne brzmienie żądania strony mogło być inaczej tłumaczone, obowiązkiem zarówno organów procesowych jak i strony przeciwnej jest tłumaczenie sformułowanego przez stronę żądania według jej rzeczywistego zamiaru, a dopiero w przypadku niewyjaśnialnych

wątpliwości strona winna być wezwana przez Sąd do wskazania, czego właściwie żąda (por. orzeczn. SN z 13.06.1947 r. C.III. 137/47 OSN 1948/1/20). W sprawie takie niewyjaśnialne wątpliwości nie występowały. Przed wszczęciem procesu pracownicy pozwanego jednoznacznie i konkretnie odczytywali wolę powódki, rozpoznając merytorycznie jej wnioski. Jeżeli adresat żądania w postępowaniu sądowym powziął stosowne wątpliwości, to w świetle powyższego (co słusznie akcentowała powódka w odpowiedzi na apelację) winien był je wyjaśnić w oparciu o okoliczności znane mu przed procesem.

Konkludując powyższe, zarzut apelującego o nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd I instancji był całkowicie chybiony.

Sąd Apelacyjny rozważył, zatem zarzuty apelacji pozwanego w kontekście wniosku o zmianę zaskarżonego wyroku w żądany sposób.

Naruszenie prawa materialnego może nastąpić poprzez jego błędną wykładnię - czyli poprzez mylne rozumienie treści określonej normy prawnej, albo poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, czyli poprzez błędne uznanie, iż do danego ustalonego stanu faktycznego ma zastosowanie dany przepis prawa materialnego, albo też odwrotnie, tzn. przepis, który winien mieć zastosowanie w danym stanie faktycznym - nie został zastosowany (postanowienie SN z 15.10.2001 r., I CKN 102/99, postanowienie SN z 28.05.1999 r., I CKN 267/99 Prok. i Pr. 1999/11-12/34, wyrok SN z 19.01.1998 r., I CKN 424/97, OSNC 1998/9/136), ewentualnie poprzez zastosowanie przepisów prawa materialnego do niewystarczająco precyzyjnie ustalonego stanu faktycznego (wyrok SN z 24.11.2011 r. I UK 164/11; wyrok SN z 29.11.2002 r. IV CKN 1632/00, postanowienie SN z 11.03.2003 r. V CKN 1825/00 BSN-IC 2003/12).

Żaden z zarzutów pozwanego nie zasługiwał na uwzględnienie. Łącznie sprowadzały się one do kwestionowania wniosków Sądu Okręgowego, że powódka, jako spadkobierca posiadacza rachunku bankowego (...), w tym trybie sukcesji nabyła przysługujące mu prawa informacyjne związane przedmiotowym rachunkiem i pozwany bank nie może odmawiać jej żądanych informacji powołując się na tajemnicę bankową.

Dla właściwego zrozumienia sytuacji prawnej powódki konieczne jest odstępianie od kolejności omawiania zarzutów pozwanego wynikającej z treści apelacji.

Sąd a quo nie naruszył art. 59a ust. 1 pkt 1 pr.bank. oraz art. 353 § 1 k.c., 725 k.c., 726 k.c. w zarzucany sposób. Wskazany przepis Prawa bankowego zaczął funkcjonować w polskim statucie cywilnym od dnia 1.07.2016 r. W stanie prawnym obowiązującym uprzednio umowa rachunku bankowego nie ulegała rozwiązaniu w wyniku śmierci posiadacza - osoby fizycznej, była kontynuowana z tym, że w miejsce zmarłego posiadacza - wprost, jako strona umowy - wstępował jego spadkobierca na podstawie art. 922 § 1 k.c. Nie budziło również wątpliwości, że wszystkie prawa i obowiązki posiadacza wynikające z umowy rachunku bankowego (w tym do żądania informacji od banku) - jako niezwiązane ściśle z osobą zmarłego - wchodziły w skład spadku (por. T.Czech „Rozwiązanie umowy rachunku bankowego w wyniku śmierci posiadacza”, M.Pr.Bank. 2016/10/46-47; J.S.Piątowski, A.Kawałko, H.Witczak [w] „System Prawa Prywatnego. Prawo Spadkowe”, tom 10, Warszawa 2015, s. 106, nb 50; K.Osajda „Prawo bankowe. Komentarz”, Warszawa 2018, t.12). Sytuacja zmieniła się diametralnie z chwilą wejścia w życie art. 59a pr.bank. Zgodnie z ust. 1 pkt 1 tego przepisu umowa rachunku bankowego, którego posiadaczem jest osoba fizyczna, niezawarta w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej, ulega rozwiązaniu z dniem śmierci posiadacza rachunku. Oznacza to, że wskazany przepis art. 59a ust. 1 pr.bank. stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 922 § 1 k.c. i przewiduje - co do zasady - definitywne wygaśnięcie praw i obowiązków majątkowych wynikających z umowy rachunku bankowego (T.Czech *ibidem*, K.Osajda *op.cit.*, t.13). In casu opisana sytuacja jednak nie występuje. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego (po wyraźnym uzupełnieniu przez Sąd Apelacyjny), na rachunku bankowym (...) A. W. (2) w chwili jego śmierci pozostawały środki pieniężne. Prawodawca w art. 59a ust. 4 stwierdził zaś, że jeżeli umowa uległa rozwiązaniu na podstawie ust. 1 (np. wskutek śmierci posiadacza rachunku bankowego), uważa się ją za wiążącą do chwili wypłaty przez bank środków pieniężnych osobie posiadającej do nich tytuł prawny. Powódka wystąpiła o wydanie zaświadczenia objętego żądaniem pozwu w dniu 2.10.2018 r., a w dniu 5.10.2018 r. pozwany bank wystawił jej inne zaświadczenie o zaleganiu na rachunku (...) zmarłego ojca środków w kwocie 2388,03 zł. Oznacza

to w realiach niniejszej sprawy, że w chwili wystąpienia do banku z żądaniem informacyjnym przez powódkę umowa rachunku bankowego (...) była wiążąca, mimo jej rozwiązania z chwilą śmierci posiadacza rachunku. W doktrynie podkreśla się, że wyjaśnienie wzajemnej relacji pomiędzy ustępami 1 i 4 art. 59a pr.bank. może pozornie budzić wątpliwości, które rozwiewa jednak wykładnia autentyczna przepisu (uzasadnienie projektu ustawy nowelizującej – Druk sejmowy VII kadencji, Nr 3434; por. także „Wyjaśnienie Rady Prawa bankowego w zakresie interpretacji przepisów ustawy z dnia 9.10.2015 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw; Dz.U. poz. 1864” [w] Wybrane dokumenty interpretacyjne Rady Prawa Bankowego, Komitetu ds. Kredytu Konsumentckiego i Komitetu ds. Finansowania Nieruchomości przy Związku Banków Polskich, Warszawa 2016) oraz literalne brzmienie obu jednostek redakcyjnych. Należy kategorycznie przyjąć, że w takim (jak w niniejszej sprawie) przypadku umowa rachunku bankowego co prawda rozwiązuje się z chwilą śmierci posiadacza, lecz w drodze fikcji prawnej utrzymuje się w całości stosunek prawny przez nią wykreowany, zatem utrzymują się w mocy określone w umowie prawa i obowiązki obu jej stron (K.Osajda, op.cit., t. 28-29; T.Czech ibidem). Oznacza to, że jeżeli wypełniona zostaje hipoteza art. 59a ust. 4 pr.bank., to sytuacja prawna spadkobierców posiadacza rachunku bankowego jest identyczna, jak w stanie prawnym obowiązującym do dnia 1.07.2016 r., tzn. że w miejsce zmarłego posiadacza wprost wstępują (w sferę praw i obowiązków) jego spadkobiercy na podstawie art. 922 § 1 k.c. Nie budzi również wątpliwości, że wszystkie prawa i obowiązki posiadacza wynikające z umowy rachunku bankowego – jako niezwiązane ściśle z osobą zmarłego – wchodzi w skład spadku (T.Czech ibidem; J.S.Piątowski, A.Kawałko, H.Witczak, op.cit. s. 83, nb 50). W konsekwencji, po śmierci posiadacza rachunku na banku ciąży obowiązek udzielenia – w pełnym zakresie – każdemu ze spadkobierców informacji dotyczących dyspozycji dokonanych na tym rachunku i wobec takich osób bank nie może zasłaniać się tajemnicą bankową tak, jak nie mógłby się zasłaniać względem swego kontrahenta (K.Osajda, op.cit., t. 46). Co więcej, taka regulacja normatywna sprawia, że wszyscy spadkobiercy posiadacza rachunku mają interes prawny w ustaleniu osób, które były beneficjentami kwot znajdujących się na rachunku bankowym ich spadkodawcy (ibidem). Zarzuty apelacji kwestionujące takie wnioski (i odnoszące się do kwestii naruszenia art. 104 pr.bank.) są bezspornie contra legem i jako bezprawne nie mogły prowadzić do podważenia konkluzji Sądu meriti.

Wskazać również należy, że z istoty spadkobrania (art. 922 § 1 k.c.) wprost wynika, że spadkobiercy posiadacza rachunku nie mają prawa do „wszystkich danych dotyczących operacji i dyspozycji na rachunku, za cały okres obowiązywania umowy”, jak wywodzi apelujący, ale tylko do takich danych, jakie uzyskałby sam posiadacz rachunku w świetle postanowień umowy zawartej z bankiem. Nic więcej, ale też nic mniej. Nie są to więc informacje „nieograniczone”, jak zarzuca apelujący rozstrzygnięciu Sądu Okręgowego, gdyż w praktyce kontrahent banku akceptuje ogólne warunki i regulaminy opracowywane przez bank i to bank decyduje, w oparciu o obowiązujący statut cywilny, jakie informacje udostępni posiadaczowi rachunku i w jakiej formie.

Całkowicie chybione jest stanowisko pozwanego, że roszczenie spadkobiercy posiadacza rachunku bankowego o udzielenie informacji o saldzie, obrotach, wpływach na rachunek bankowy ma charakter niemajątkowy. Jak wskazano uprzednio, w stanie prawnym obowiązującym uprzednio oraz obecnie w sytuacjach objętych art. 59a ust. 4 pr.bank. jednolicie przyjmowano i przyjmuje się w doktrynie prawa, że takie roszczenie wchodziło w skład spadku, jako niezwiązane ściśle z osobą posiadacza rachunku i ma charakter majątkowy. Tym samym, zarzuty apelującego odnoszące się do naruszenia art. 922 § 1 i 2 k.c. w żadnej mierze nie mogły być podzielone. Jak się wydaje, pozwany sformułował je wskutek niedostatecznego odróżniania pojęcia spadku i majątku spadkowego (por. J.S.Piątowski, A.Kawałko, H.Witczak, op.cit. s. 49, nb 1; post. SN z 15.04.1997 r. I CKU 30/97 OSN 1997/10/149). Nie są to bynajmniej pojęcia synonimiczne (por. art. 1035 k.c., art. 1079 k.c.), a polski prawodawca dodatkowo okazał się niekonsekwentny terminologicznie, pod pojęciem spadku ujmując w niektórych przypadkach wyłącznie same prawa majątkowe spadkodawcy - aktywa (por. np. art. 1029 § 1 k.c. i art. 1030 k.c.). Dokładne określenie zakresu pojęcia spadku istotnie nie jest sprawą prostą i punkt wyjścia stanowi art. 922 § 1 k.c., który jednakże nie zawiera ścisłej definicji spadku, a jedynie ogólne wskazówki, na których musi się każdorazowo opierać rozstrzygnięcie, czy dane prawo lub obowiązek wchodzi w skład spadku. Co do zasady, w myśl tego przepisu spadek obejmuje prawa i obowiązki zmarłego oraz pewne sytuacje prawne niepowiązane z istnieniem prawa podmiotowego, z wyłączeniem praw i obowiązków ściśle związanych z osobą zmarłego oraz praw przechodzących z chwilą śmierci na oznaczone osoby (art. 922 § 2 k.c.). Do spadku należą, zatem prawa i obowiązki zmarłego, które jednocześnie, łącznie spełniają cztery

wymagania: mają charakter cywilnoprawny, mają charakter majątkowy, nie są ściśle związane z osobą zmarłego, nie przechodzą na inne osoby z mocy przepisów szczególnych, niezależnie od tego, czy są spadkobiercami. Nie sposób, nie zauważyć, że wskazane kryteria są nieprecyzyjne i zawierają np., nieostre pojęcie, jak „charakter majątkowy” praw i obowiązków. Pozwany w apelacji kwestionuje utrwalony w doktrynie prawa cywilnego pogląd, że prawa posiadacza rachunku bankowego do uzyskiwania informacji z nim związanych mają charakter majątkowy (wchodzą w skład spadku). Abstrahując od teoretycznych dywagacji wskazać należy, że za majątkowe uważa się te prawa, które są bezpośrednio ukierunkowane interesem ekonomicznym uprawnionego (por. M.Pyziak-Szafnicka „System prawa prywatnego. Część ogólna”, tom 1, s. 716 i nast.; S.Radwański „Prawo cywilne”, Warszawa 2007, s. 101). W konsekwencji, większość praw podmiotowych w zakresie prawa cywilnego ma charakter majątkowy lub mieszany (majątkowo-osobisty), a za wyłącznie niemajątkowe uznaje się tzw. prawa osobiste, czyli takie prawa podmiotowe, które porządek prawny przyznaje w celu ochrony dóbr osobistych, wymienionych przykładowo w art. 24 k.c. oraz niemajątkowe prawa rodzinne, wynikające z małżeństwa, pokrewieństwa lub stosunków prawnych ukształtowanych na wzór rodzinnych, prawa organizacyjne związane z przynależnością do określonej organizacji (J.S.Piątowski, A.Kawałko, H.Witczak, op.cit. s. 55 nb 9). Nie budzi wątpliwości Sądu Apelacyjnego, że kwestia uzyskiwania informacji związanych z rachunkiem bankowym zawsze wiąże się ściśle i bezpośrednio z interesem ekonomicznym posiadacza i prawa obligacyjne z tym związane wchodzą do spadku, podlegając dziedziczeniu (z wyłączeniem sytuacji normowanej w art. 59a ust. 1 pr.bank., która nie wystąpiła w sprawie). Oczywistym jest również, że prawo majątkowe do uzyskania stosownej informacji od banku wiąże się wprost z prawem do uzyskania stosownego zaświadczenia (dokumentu) przewidzianego w umowie o rachunek bankowy, uzupełnionej ogólnymi regulacjami i regulaminami banku, stanowiącymi jej część.

Z tych względów, na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono, jak w punkcie I, oddalając w całości apelację pozwanego.

O kosztach postępowania odwoławczego rozstrzygnięto w oparciu o zasadę z art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 3 k.p.c., art. 99 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. (pkt II).